

Projekt Fundacji na rzecz Bezpiecznego Obrotu Prawnego

Propozycje rozwiązań prawnych w zakresie przedstawicielstwa opiekuńczego.

Projekt zmiany ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 583) po Tytule III dodaje się Tytuł IV w brzmieniu:

"Tytuł IV Przedstawicielstwo opiekuńcze

Art.185. § 1. Osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, może ustanowić przedstawiciela opiekuńczego, gdy ze względu na niepełnosprawność nie będzie mogła prowadzić swoich spraw w całości lub w części.

§ 2. Umowa o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego wymaga zachowania formy aktu notarialnego.

§ 3. Przedstawicielem opiekuńczym może być osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

§ 4. Przedstawiciel opiekuńczy może dokonywać czynności po uzyskaniu zaświadczenia przewidzianego w art. 605² k.p.c.

Art.186. § 1. Przedstawiciel opiekuńczy sprawuje pieczę nad osobą i majątkiem reprezentowanego, z poszanowaniem jego godności i praw. Jeżeli umowa, o której mowa w § 2 nie stanowi inaczej, przedstawiciel opiekuńczy upoważniony jest do:

- 1) dokonywania czynności zwykłego zarządu,

- 2) dochodzenia świadczeń,
- 3) czynności sądowych,
- 4) czynności dotyczących świadczeń opieki zdrowotnej,
- 5) dyspozycji dotyczących pochówku,
- 6) podejmowania decyzji w sprawie leczenia.

§ 2. Umowa o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego może w szczególności określić, że przedstawiciel opiekuńczy upoważniony jest do dokonywania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu.

Art.187. Przedstawiciel opiekuńczy obowiązany jest wykonywać powierzone mu czynności z należytą starannością, jak tego wymaga dobro reprezentowanego i interes społeczny.

Art.188. Przedstawiciel opiekuńczy nie może bez zezwolenia sądu opiekuńczego dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu, chyba że w umowie o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego wskazano szczegółowo rodzaj spraw co do których zgoda ta nie będzie wymagana.

Art.189. Jeżeli przedstawiciel opiekuńczy doznaje przeszkody w podejmowaniu czynności za reprezentowanego, sąd opiekuńczy ustanowi kuratora, chyba że w oświadczeniu lub umowie o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego wskazano innego przedstawiciela.

Art.190. § 1. Przedstawiciel opiekuńczy nie może reprezentować osób, które ustanowiły go przedstawicielem opiekuńczym:

- 1) przy czynnościach prawnych między tymi osobami;
- 2) przy czynnościach prawnych między jedną z tych osób a przedstawicielem opiekuńczym, albo jego małżonkiem, zstępnymi, wstępnymi lub rodzeństwem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz osoby reprezentowanej.

§ 2. Przepisy paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym.

Art.191. § 1. Umowa o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego może być w każdym czasie wypowiedziana.

§ 2. Umowa o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego wygasa z chwilą śmierci uprawnionego. Przedstawiciel opiekuńczy może dokonać czynności o których mowa w art.186. § 1 pkt 5.

Art.192. § 1. Z ważnych powodów sąd opiekuńczy na wniosek przedstawiciela opiekuńczego może zwolnić go ze sprawowania przedstawicielstwa opiekuńczego.

§ 2. Sąd opiekuńczy zwolni przedstawiciela opiekuńczego, jeżeli z powodu przeszkód faktycznych lub prawnych przedstawiciel opiekuńczy niezdolny jest do wykonywania czynności w imieniu reprezentowanego.

§ 3. Jeżeli sąd opiekuńczy nie postanowił inaczej, przedstawiciel opiekuńczy obowiązany jest prowadzić nadal pilne sprawy reprezentowanego aż do czasu ich objęcia przez nowego przedstawiciela.

§ 4. Wniosek o którym mowa w § 1 może złożyć również prokurator.

Art.193. Przedstawiciel opiekuńczy obowiązany jest, w terminie nie rzadziej niż co roku, składać sądowi opiekuńczemu sprawozdania dotyczące reprezentowanego oraz rachunki z zarządu jego majątkiem.

Art.194. § 1. Sąd opiekuńczy bada sprawozdania i rachunki przedstawiciela opiekuńczego pod względem rzeczowym i rachunkowym, zarządza w razie potrzeby ich sprostowanie i uzupełnienie oraz orzeka, czy i w jakim zakresie rachunki zatwierdza.

§ 2. Zatwierdzenie rachunku przez sąd opiekuńczy nie wyłącza odpowiedzialności przedstawiciela opiekuńczego za szkodę wyrządzoną nienależytym sprawowaniem zarządu majątkiem reprezentowanego."

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) w Części pierwszej Księdze drugiej Tytuł II wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł Działu II otrzymuje brzmienie:

"Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego, kurateli i przedstawicielstwa opiekuńczego";

2) po Rozdziale 3 dodaje się Rozdział 4 w brzmieniu:

"Rozdział 4

Sprawy z zakresu przedstawicielstwa opiekuńczego

Art.605.¹ Sądem opiekuńczym właściwym w zakresie spraw dotyczących przedstawicielstwa opiekuńczego jest sąd miejsca zamieszkania lub pobytu osoby reprezentowanej.

Art.605.² Sąd opiekuńczy wyda przedstawicielowi opiekuńczemu, na jego wniosek, zaświadczenie, w którym wymieni imię, nazwisko, imiona rodziców, Pesel osoby reprezentowanej, imię, nazwisko, imiona rodziców, Pesel przedstawiciela opiekuńczego, dzień, miesiąc i rok oraz miejsce sporządzenia aktu notarialnego, obejmującego umowę o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego, jak również zamieści stwierdzenie, że zaistniało zdarzenie uzasadniające do działania przedstawiciela opiekuńczego. Do wniosku o wydanie zaświadczenia niezbędne jest dołączenie właściwego zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niepełnosprawność reprezentowanego oraz wypisu aktu notarialnego zawierającego umowę o ustanowieniu przedstawiciela opiekuńczego.

Art.605.³ W przedmiotach nieunormowanych w rozdziale niniejszym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w sprawach z zakresu opieki.

¹)Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567 i 616.